

FÖRFRUKTSVÄRDE

Förfruktsvärde beskrivs ibland som ”Kväve i mark och skörderester från föregående gröda som kommer efterföljande gröda tillgodo”. Det uttrycks i motsvarande mängd handelsgödselkväve. Det är emellertid inte hela sanningen, utan det är viktigt att skilja på:

Skördepåverkan:

- Sanering av sjukdomar
- Förbättrad struktur
- Säkrare etablering

Kväveefterverkan:

- Det extra kväve som är kvar i marken efter en kväverik förfrukt.

När man gör en gödslingsplan tar man hänsyn till

skördepåverkan - genom att anpassa den förväntade skörden efter förfrukt och

kväveefterverkan – genom att korrigera kvävegivan efter förfrukt.

Jordbruksverket kräver i sina föreskrifter* att lantbrukare inom känsliga områden ska göra en växtodlingsplan eller motsvarande. I växtodlingsplanen ska gödslingsbehovet till varje enskild gröda beräknas och utgå från förväntad skörd. Den förväntade skörden bestäms utifrån fältets avkastningspotential och förfrukten (skördepåverkan).

Efter att ha bestämt det totala kvävebehovet korrigerar man sedan för stallgödselns långtidseffekt, förfruktseffekt, eventuell mulljord samt tillförsel av stallgödsel och andra organiska gödselmedel. Kvävebehovet korrigeras då utifrån förfruktens kväveefterverkan. Nedanstående siffror är hämtade ur Rekommendationer för gödning och kalkning 2021, tabell 23 ”Olika grödors förfruktsverkan uttryckta som skördepåverkan kg/ha, och som kväveefterverkan, kg N/ha”.

Förfrukt	Skördepåverkan i efterföljande gröda, kg/ha		Kväveefterverkan i efterföljande gröda, kg N/ha	
	Höstsäd	Vårsäd	Höstsäd	Vårsäd
Höstsäd, korn	0	0	0	0
Havre	700	0	0	0
Höstraps	1200		40	
Våroljeväxter	800	500	20	20
Foderärter	1000	500	35	25
Åkerbönor	700	700	25	25
Potatis	800	800	10	10
Sockerbetor	500	800	25	20
Blandvall	800	500	40	40
Gräsvall	400	200	15	15

Tabell 24. Kväveeffekt uttryckt som kväveefterverkan efter fånggrödor, mellangrödor och grüngödslingsvallar (Rekommendationer för gödsling och kalkning 2021)

Grödtyp	Kväveefterverkan kg N/ha	
	Höstplöjning	Vårplöjning
Fånggröda eller mellangrödor insådd i vår- eller höstsäd		
Rajgräs	0	0
Rödklöver	35	45
Vitklöver	40	45
Rödklöver och rajgräs i blandning	20	15
Grüngödslingsvall	Tidig höstplöjning och höstsådd	Sen höst- eller vårplöjning och vårsådd
Rödklöver, alsikeklöver	80	90
Rödklöver + gräs	50	60
Vitklöver	90	100
Vitklöver + gräs	60	80

* Statens jordbruksverks föreskrifter och allmänna råd (SJVFS 2004:62) om miljöhänsyn i jordbruket vad avser växtnäring.